

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 214.

V Ljubljani, v ponedeljek 19. septembra 1898.

Letnik XXVI

Ljubi grof Thun!

V dnevih neizmerne žalosti, ki jo je povzročila smrt Moje pokojne soproge, Nje Veličanstva cesarice in kraljice **Elizabete** Meni in Moji hiši, se je izrazila ljubezen in sočutje Mojih narodov, kakor tudi iskrena udanost do rajnice na ginljiv in vzvišen način.

Slušajte notranji glas Svojega srca Vam naročam, da priloženo neposrednje Mojim dragim narodom namenjeno zahvalo primerno razglasite.

V Schönbrunnu, dne 16. septembra 1898.

Franc Jožef s. r.

Thun s. r.

Mojim narodom!

Največja, najgrozovitejša nesreča je zadela Mene in Mojo hišo.

Moje žene, krasú Mojega prestola, zveste družice, ki Mi je bila v najtežjih urah Mojega življenja tolažba in zaslomba, s katero sem več izgubil, nego Mi je možno izreči — ni več. Strahovita usoda Jo je otela Meni in Mojim narodom.

Morivčeva roka, orodje brezumnega fanatizma, ki si je postavil za smoter uničiti obstoječi družbeni red, se je vzdignila zoper najplemenitejšo izmed žená ter v slepem, neomejenem sovraštvu zadela srce, ki ni poznalo nobenega sovraštva ter je bilo samo za dobro.

V brezmejni bolesti, ki pretresa Mene in Mojo hišo, vzpričo nezaslišanega čina, o katerem se zgraža vesoljni omikani svet, seza v prvi vrsti glas Mojih ljubljenih narodov lajšaje k Mojemu srcu.

Ponižno se klanjajoč božji volji, ki Mi je vsodila toliko in tako nedoumno nesrečo, moram Previdnosti izrekati zahvalo za neprecenljivi zaklad, ki Mi je ostal: za ljubezen in zvestobo milijonov, ki ob uri trpljenja obdajajo Mene in Moje.

V tisoč znamenjih, iz bližnjih in daljnih krajev, iz visokih in nizkih krogov, se je izražala bolest in žalost za pokojno cesarico in kraljico. V ginljivem so-

glasju se razlega tožba vseh o neizmerni izgubi kot zvesti odmev tega, kar preveva Mojo dušo.

Kakor Mi spomin Moje iskreno ljubljene soproge ostane svet do poslednje ure, tako Ji je postavljen v hvaležnosti in češčenju Mojih narodov neminljiv spomenik za vse čase.

Iz dna Svojega od žalosti potrtega srca Se zahvaljujem vsem za to novo poroštvo preudanega sočutja.

Ako morajo tudi utihniti slavnostni glasovi, ki bi se imeli razlegati to leto, vendar Mi ostane spomin na brezštevilne dokaze udanosti in gorkega sočutja najdragocenejši dar, ki sem ga mogel prejeti.

Skupnost naše bolesti ovija novo, presrčno vez okoli prestola in domovine. Iz neizpremenljive ljubezni Svojih narodov ne zajemam samo ojačenega čuta dolžnosti vztrajati v določenem Mi poslanstvu, ampak tudi upanje, da se Mi to posreči.

Molim k Vsemogočnemu, ki Mi je poslal toliko nadlogo, naj Mi dá še moči izpolniti ono, h čemur sem poklican. Molim, naj blagoslovi in razsvetli Moje narode, da najdejo pot ljubezni in sloge, ki naj jih osreči in oblaži.

V Schönbrunnu, dne 16. septembra 1898.

Franc Jožef s. r.

5.45 h

Za cesarja.

V dneh, ko se je vsa Avstrija topila žalosti ob krsti svoje cesarice, je sosebno slovesno krščansko-socijalno delavstvo hitelo, da pokaže vladarju in svetu svoje neomajano versko in patrijotično mišljenje. Izjave slovenskega delavstva bile so tako mogočne, da so ob njih povsili glave vsi, ki so direktno in indirektno delovali, da okužijo to dobro slovensko delavstvo.

Ker se včeraj radi žalostnega dogodka v cesarski hiši ni mogla vršiti vseslovenska delavska slavnost, sklicalo je »Slovensko katoliško delavsko društvo« v Ljubljani ob 10. uri dopoldne v dvorano »Katoliškega doma« velik ljudski shod, da na njem delavci izrazijo sožalje in neomajano udanost presvetlemu cesarju. Pred shodom se je delavstvo ob 9. uri zjutraj zbralo v nunski cerkvi, kjer je daroval sv. mašo podpredsednik »Slovenske krščansko-socijalne zveze« č. gosp. dr. Debevec. Po sv. maši je delavstvo v dolgih vrstah korakalo v »Katoliški dom«. Bilo je več sto krepkih, zavednih ljubljanskih mož, katerim so se pridružili še zastopniki kršč.-socij. delavstva iz Idrije, Tržiča, Kroke, Kamne Gorice, Železnikov in Kašlja. Dvorana »Katoliškega doma« teh številnih čet ni mogla vseh vsprejeti. Da bode izraz sožalja tem sijajnejši, so vrli delavci oder v dvorani spremenili v vrt in sredi palm in cipres postavili kip mile cesarice, obdan s črnimi zavesami in gorečimi svečami.

Shod je otvoril gosp. Ivan Jakopič, ki je bil tudi izbran predsednikom ter je srčno pozdravil zborovalce, došle goste, v prvi vrsti urednika čeških krščansko-socijalnih »Lidovja Listov« in »Krest. Demokrata« g. Václava Mysliveca iz zlate Prage. (Slava!-klici.) Podpredsednikom je bil izvoljen dragi češki gost g. V. Myslivec, zapisnikarjem gosp. Ivan Štefe.

Gosp. Josip Gostinčar je v lepem, kratkem, slavnosti primernem govoru opisal grozni zločin nad cesarico Elizabeto, ki v življenju ni delila družega, nego dobrote in ki je z vsem svojim plemenitim srcem ljubila tudi delavski stan. Slovenci smo se v prvi vrsti pridružili žalovanju: občinski svet ljubljanski in deželni odbor kranjski poslala sta svoje zastopnike k pogrebu, mi kršč. socialisti ljubljanski pa smo sklenili sklicati velik ljudski shod, da na njem damo duška svojim čutilom. Ker so se našemu klicu odzvali številni krščansko-socijalni zastopniki iz vseh slovenskih krajev, izraža današnji shod čutila vsega slovenskega krščansko-socijalnega delavstva, ki kliče danes: Nazaj h krščanstvu se povrni svet, potem bode pretrgano delo tistim, ki svoje zlodejske roke stegujejo celo po slabotnih ženskah. Anarhizma ne bodo pregnali topovi, ne puške — pregnalo ga bode krščanstvo.

Govornik prebere sožaljno in udanostno izjavo slovenskega krščansko-socijalnega delavstva, ki se je Nj. Veličanstvu brzjavnim potom odposlala takoj po shodu. Izjava se glasi:

»Veličanstvo, presvetli cesar! Slovensko krščansko-socijalno delavstvo, zbrano ob ogromni udeležbi na ljudskem shodu v Ljubljani, izraža Vašemu Veličanstvu svoje globoko sožalje nad britko izgubo, ki je s smrtjo preljubljene cesarice zadela Vaše Veličanstvo in celo državo. Ob ti žalni priliki iznova zatrujemo svojo neomajano udanost, proseč Boga, da nam v teh dnevih britkostij podpira in ohrani plemenitega vladarja, iskrenega prijatelja in podpornika delavskih stanov. Bog obvaruj, Bog ohrani nam cesarja Avstrijo!« (Gromoviti trikratni »Živio«-klici.)

Govornik pozove zborovalce, naj se tudi v molitvi spominjajo duše nesrečne cesarice, ter še jedenkrat zakliče: »Bog obvaruj, Bog ohrani, nam cesarja Avstrijo!« — V trikratnih »Živio«-klicih združili so se zborovalci z govornikovim klicem, potem pa je zagromela cesarska pesem. Zapelo jo je »Slovensko katoliško delavsko pevsko društvo« »Zvon«, z »Zvonom« pa so peli vsi zborovalci: »Branimo mu krono dedno zoper vse sovražnike!« ... Bil je to pretresljiv prizor. S solznimi očmi so zrl delavci tja na oder, kjer je v črno tkanino odet stal kip ljubljene umrle matere.

Pozdravil je shod še g. Myslivec iz Prage. »Kdo je kriv, da je anarhist to storil?« vskliknil je govornik. »Nauki, ki so pregnali Kristusa iz parlamenta, nauki so vzgojili anarhiste. O anarhistih se lahko reče: Dajte jim vladati jeden dan in svet spremené v peklo. Krščanstvo postani temeljni kamen človeške družbe. Blagoslovi Bog krščanski socializem!« Burno odobravanje so žele te odločne besede; češkemu gostu se je priredila iskrena ovacija.

Zapisnikar gosp. Štefe prebere nato došle brzjavke. Vsako brzjavko spremljali so navdušeni »Slava« in »Živio«-klici.

Došle so naslednje brzjavke:

Celje: Pozdravljamo ljudski shod ter se pridružujemo njega sklepom z gorečo željo: Bog tolaži in ohrani nam milega cesarja Frančiška Jožefa. Delavsko podporno društvo v Celju.

Šmartno-Sap: Podpisano društvo izraža tem potom Njegovemu Veličanstvu presvetlemu cesarju najglobokejše sožalje povodom grozovitega umora Njenega Veličanstva presvetle cesarice.

Katoliško izobraževalno društvo.

Št. Vid pri Zatičini: Ob novem grobu Veličanstva, pomlajeno zvestobo krščanskim načelom!

»Katoliški napredek«.

Gorica: Z Vami, ki izrekate potrtem srcem najsrčneje sožalje Nj. Veličanstvu cesarju Frančišku Jožefu, kličeta glasnim klicem: Uteši nam vladarja! Bog ga ščiti in ohrani v srečo in ponos avstrijskih narodov!

Ciril Vuga, Karol Oblak — bogoslovca.

Zagorje ob Savi: Shodovim sklepom se pridružijo vsi cesarju udani krščanski delavci zagorski.

Križe pri Tržiču: Srčno sožalje izraža

Katoliško izobraževalno društvo.

Št. Peter na Krasu: Zadržan udeležiti se Vam sobratje v sožalju do Njegove Svetlosti ce-

sarja pridružujem in dostavljam: Stojmo trdno za obstoj vere, domovine in države! Krašovec.

Kamna Gorica: Sožalje, udanost vladarju in solidarnost v vseh sklepih izraža

»Izobraževalno društvo«.

Radeče pri Zid. Mostu: Naše sožalje zaradi umora Nj. Veličanstva cesarice Elizabete imenom »Konsumnega društva« Matko Škerbenc.

Dalje je shod pozdravil drž. poslanec č. g. J. Žičkar, pišoč:

»Vsi udje »Katol. del. podpornega društva v Vitanji« so presunjeni prevelike žalosti radi strahovitega zločina, ki se je izvršil nad našo presvitlo cesarico. Prosimo Boga vse tolažbe, naj krepča blago srce našega presvitlega cesarja v teh nesrečnih dnevih, polnih bridkosti in težav. V nedeljo popoldne 18. t. m. 1898 bo zborovalo tudi naše društvo, da izrazi javno svoje prisrčno obžalovanje nad grozovitim hudodelstvom. Srčno pozdravljamo vse velecejenjene zbrane somišljenike!«

Lepo pismo je poslala tudi »Katoliška delavska družba v Idriji«. V pismu vdarja, da je po groznem umoru treba tem intenzivnejše delovati na to, da se organizujejo delavci na krščanskih načelih, ter izreka globoko sožalje imenom idrijskih krščanskih socialcev. Poleg teh se je spomnil shoda bivši predsednik »Zveze« g. Zalesjak, ki je poslal pozdrav in izraz svojega sožalja iz Sinja.

Od čeških krščanskih socialcev sta došla pozdrava »Krščansko-socijalnega spolka Svornost« v Brnu in olumuških krščanskih socialcev.

S »slava-klici« na cesarja se je zaključil veličastni shod, a dvorana se še dolgo časa ni izpraznila. Vse je tiščalo k odru, da si ogleda kip blage cesarice. Dolgo, dolgo časa so stale gruče delavcev pred kipom nemo, tiho.

„Neomadeževanost“ Trsta.

(Izvirni dopis.)

Kdor se vedno pere sam, — njega je pred svetom sram. — Tako bi lahko rekli tržaškimi židolahonskim listom »Piccolo« in »Indipendente«, ki sta kar prekipevala te dni od samohvale glede »avstrijskega patrijotizma«. »Indipendente« nekaj kvasi o »velikem liberalizmu« Trsta, ki je s svojim sožalovanjem dokazal, da liberalci niso tako grozni ljudje, kakor jih slika duhovščina in priprosto ljudstvo, in da so z dokazom sožalja hoteli preprečiti demonstracije »barbarskih« Slovencev, ki so baje komaj čakali, da se znosijo nad liberalci.

Katero struno ugrabi žid, kadar hoče prati svoj umazani kožuh, to je že staroznana resnica. Ta struna je najzvitije hinavstvo, lepa maska, pod katero se skriva grda židovska fraca.

Tako masko si nadevljeta »Piccolo« in »Impertinente«, kaj je pod masko, to ve že ves svet.

Da takoj označimo »patrijotizem« tržaških židolahonov, tu le nekaj opomb.

Ves teden, od nedelje, ko se je izvedela strašna novica, pa do sobote popoldne, je izka-

vedjem zalivu. Prijatelj je hitel tje kaj in prišel ravno na mesto, ko je plaval Higgins nazaj proti bregu!

Premislil si je. Po celem mestecu niso govorili družega, kakor o njem, toda Higgins ni nič slutil o tem. To je bila za-me snov kakor nalašč! Spisal sem grozovito poročilo o vsej stvari in je ilustriral z neznanskimi lesorezi, katere sem vrezal sam s svojim nožem v kos lesa — jedna slika je predstavljala Higginsa, kako brlozga v sami srajci in z leščerbo v roki po zalivu in preiskuje s palico; kako globoka je voda. Menil sem, da je to grozno smešno in niti malo nisem pomislil, da bije taka objava morali v obraz. Ko sem dokončal — neskončno zadovoljen — to delo, sem se ogledal še po drugih svetovih, kjer bi se dalo kaj dobiti, — in hipoma se domislil, da bi bila dobra in nenavadno interesantna snov, ako bi obdolžil vrednika iz sosednega kraja kake izmišljene nesramnosti, ter potem gledal, kako bi se »zvi-jal«. In res sem to storil; spisal sem članek v obliki parodije — in bila je prav robata parodija, to mi smete verjeti.

Potem sem osmešil na prav nesramen način dva odlična meščana ne zato, ker sta morebiti kakorkoli zaslužila, temveč ker sem smatral kot

svojo dolžnost, da napravim list kolikor mogoče pikanten.

Nato sem obdelal pošteno pred kratkim došlega tujca — dnevnega junaka, krasnega popotnega krojaškega pomočnika. To vam je bil tepec od nog do glave — in najbolj kričeče oblečen mož v Zedinjenih državah, pravcati Don Juan! Vsak teden je zlagal »pesmi« o svojih najnovejših srčnih zmagah za naš »tednik«. Tisti teden, ko sem jaz vrejeval, je naslovil svoje verze: »Miciki v H.... lu,« kar naj bi se reklo seveda Miciki v Hanibalu. Toda, ko sem pesem stavil, me je prešinila nakrat od nog do glave misel, ki se mi je zdela tako silovit humor, da bode vsakoga omamil. Pod črto sem napravil tako-le opombo: »Za enkrat bodemo zatisnili jedno oko, toda gosp. Runnelsu povemo jasno, da moramo varovati dobro ime, in ako si hoče odslej dopisovati s svojimi prijatelji v H.... lu, naj si poišče družega posredovalca, kakor ravno predale našega lista.«

List je izšel, in nikoli še nisem videl, da bi tako malenkostna burka povzročila toliko pozornost. Veliko so povpraševali po »Hanibalki« — kaj tacega se še ni zgodilo nikdar. Vse mesto je bilo pokonci! Higgins je prišel zjutraj zgodaj —

LISTEK.

Moj prvi pisateljski poskus.

Angleški spisal Mark Twain.

Ko sem bil star trinajst let, sem bil prav pameten fant — nenavadno pameten fant, sem mislil takrat. Tedaj je bilo, ko sem »zagrešil« prvega časnikarskega kozla, in ta je provzročil — nikdo bi ne pričakoval — velikansko senzacija. To je bila resna stvar, in jaz sem bil na to silno ponosen. Bil sem takrat učenec v tiskarni, in sicer grozno marljiv in častilakomen. Moj stric me je uporabljal pri svojem listu, »Hanibalskem tedniku« (dva dolarja celoletna naročnina, petsto naročnikov, ki so plačevali z drvami, zeljem in repo, katere niso mogli prodati), in nekega blaženega poletnega dne je stric zapustil mestece za teden dni ter vprašal mene, bi si li upal vrediti jedno številko pametno.

Ah, ako bi si upal! — Higgins je izdajal list, ki je z našim tekmoval. Nedavno se mu je zopet jako slabo izšlo, in nekega večera je našel prijatelj odprto pismice na postelji tega reveža, v katerem mu je naznanjal, da ne more več prena-gati takega življenja in da se bode utopil v Med-

zaval Trst, seveda v prvi vrsti avstrijski Trst, žalovanje po umorjeni cesarici, — le na oknih »Piccolla« in »Indipendenteja« ni bilo najmanjšega znaka žalosti.

To pa ni bilo zadosti, marveč omenjeni časniški capi sta že ves teden na najostudniši način izživali avstrijski čut in zaničevali ljudstvo, ki je izražalo ogorčenje nad oskranjevalci avstrijske misli.

Stoprav v soboto popoldne, v dobi, ko se je vršil na Dunaju cesaričin pogreb, obesil je »Piccolo« na svoja okna neke črne cunje, podobne otročjim predpasnikom. To je bilo vse »sožalovanje velikega tržaškega liberalizma«.

Toda bodimo odkritosrčni. V soboto popoldne je praznoval Trst in so bile prodajalnice zaprte. Tisoči in tisoči ljudstva so vreli praznično, po največ črno opravljeni, po cestah in ulicah mesta. Iz okolice same je privrelo na stotine kmetov in menda že dolgo se ni čulo toliko slovenske besede na javni cesti tržaški, kakor to soboto popoldan. Trenotek je bil zares pretresljiv, jedna sama misel je nadvladala vse ogromne množice, misel ljubezni do Avstrije in žalost po izgubljeni cesarici.

Da je bilo v takem hipu malce nevarno, izživati javnost, to sta obadva Juda tudi takoj izprevidela in razobesila tiste »predpasnike« — kaj bi se bilo zgodilo v nasprotnem slučaju, sta menda slutila oba in od te slutnje prihaja isto »sožalovanje« velikega tržaškega liberalizma.

Vojaštva je bilo po mestu nastavljenega obilo, to je resnica, a vse to vojaštvo bi ne bilo zabranilo razburjeni množici, da bi ne bilo kaznovalo impertinentnih izživalcev in jima razdrobilo vsega.

In to bi se bilo po vsej pravici tudi spodobilo! Ker, vprašati moramo, kako pravico ima ta židovska in kalabriška svojat, dražiti na avstrijskih tleh zvesto avstrijsko ljudstvo?

Toda vrnimo se nazaj k soboti.

Isti tisoči, ki so vreli po tržaških ulicah, mirno in — žalostno, isti tisoči bi bili lahko uprizorili še vse kaj drugega, kajti le trenotek se je videlo, kdo je v Trstu zares močan in kdo se le dela močnega.

A to ljudstvo je bilo v tem hipu prenapolnjeno žalosti in svetega čustva ljubezni in spoštovanja za vladarsko hišo ter se ni brigalo za kalabriške cigane, ki se vlačijo po Trstu, in pa za njihove dolgonose zagovornike.

Najzanimiveje namreč od sobote popoldne pa je bilo sledeče. Italijani in judje so se te ure popolnoma izločili iz vrst avstrijskega prebivalstva in se poskrili nekam. Le malokateri iredentovski obraz si videl mej množico ljudstva na cesti in še na teh je bilo le videti, da so povprečno le kaki ovaduhi ali židovsko časniški poročevalci. Toda nekaj drugega ni odšlo strogemu opazovalcu sobotnega popoldneva. Kadarkoli si prišel mimo kake razvpite iredentovske gostilne ali kavarne, skoro vselej so se odprla vrata in notri je smuknil tak, ki ga ni trpelo na ulici med

z dvocevko v roki. Ko pa je le videl, da mu je le ubog črvček (tako me je imenoval) napravil škodo, me je samo dobro stresel za ušesa in odšel; toda zvečer je ostavil svojo službo in šel iz mesta za vselej. Krojač je prišel z likalnikom in škarjami; toda tudi on me je preziral in odpotoval še tisti večer dalje proti jugu. Ona osmešena meščana sta prišla, da bi pretila sramotilcu njune časti s tožbo, toda odšla sta zopet ter besnela radi moje malenkosti. Vrednik iz sosednjega mesteca je prihrumel drugi dan z grozovitim bojnim krikom ter žejal po moji krvi; toda naposled mi je srčno odpustil ter me celo povabil, naj doli v lekarni ž njim pozabim vso sovražnost in popijem čašo »likerja za gliste«, tako se je šaljivo izrazil. Moj stric je bil jako hud, ko se je vrnil — prav po nepotrebnem, sem si mislil, kajti kako se je list z mojo pomočjo povzdignil, in kako hvaležen bi mi moral biti, da sem mu rešil življenje, ko sem ga tako čudovito obvaroval, da ga niso razrezali, pobili, tožili in ustrelili! Toda ublažil se je, ko je pregledal vpisno knjigo in videl, da sem vpisal triinideset novih naročnikov, česar ni on še nikoli doživel, ter sem mu mogel pokazati naročnino — to se pravi: drva, zelje, bob in repo, dovelj, da se živi cela družina dve leti.

Avstrijci. Ko pa si se ozrl po taki krčmi, si videl, da sedi notri pri lučih vse trdo izvestnih gostov, v katerih sreih je tisti hip tlelo najbrže vse kaj drugega, nego avstrijski čut.

To je bila situacija sobotnega popoldneva! Potem pa naj govori žid Levi o »neomadeževanosti« Trsta!

Da so izkazali znake sožalja tudi nekateri izmed »onih«, to je bilo pač le samo hinavstvo in pa — kupčijski interes. Koliko pravega avstrijskega patriotizma pa je baš pri tržaških židih, sledi iz tega, da je nek žid Janovich sicer hotel izobesiti črno zastavo, a njegova polovica Sara mu tega nikakor ni pustila.

Toda dovolj! Tisoč dokazov o hinavstvu tržaških velikih liberalcev bi se dalo naštet, a ostanim pri konstantovanju resnice, da je bilo v soboto vse v popolnem redu in bi bilo najbrže tudi brez ukazov oblasti in brez vojaškega nadzorstva. Našega ljudstva ni treba nadzorovati, a izživati ga tudi ni potreba. Potem je to ljudstvo, kakor si boljsega ne more želeli sam avstrijski cesar.

Pogreb cesarice Elizabete.

V včerajšnji izredni izdaji smo poročali mej brzojavi ob kratkem, kako se je vršila žalostna pogrebna slavnost. Dodali bomo le še nekaj podrobnosti.

Vojaštvo se je zbralo pred cerkvijo že ob 2. uri popoldne. Generali so prišli v veliki galaopravi, bilo je kakih dvajset konjeniških generalov v krasnih rudečih in belih uniformah. Med številnimi ogerskimi deputacijami so se odlikovali huzarji in hajduki ogerskih magnatov in cerkvenih knezov v bogatih modrih, rudečih in žoltih uniformah. Vitezi malteškega reda so nosili nad rudečo vojno obleko velike, vihrajoče črne baržunaste plašče z belimi križi; njim na čelu je stal sivolasni veliki prijor grof Guido Thun-Hohenstein. Vitezi nemškega reda so bili v belih redovnih oblačilih s črnim križem na prsih. Umirovljeni častniki so prišli v že pozabljeni beli vojaški opravi ali v redki vijoličasti huzarski uniformi. Generali, častniki in drugi dostojanstveniki so prihajali v vedno večjem številu; le s težavo so se peljali skozi to uniformirano množico ministri, tajni svetniki in diplomati.

Nekoliko minut po 4. uri stopi grof Hunyady z desne strani k oltarju. Takoj nato se opazi vitka postava nemškega cesarja. Poleg njega stopa cesar Franc Jožef. Njemu slede vladarji drugih držav, ki so prihiteli, da prejasnemu svojemu zavezniku dokažejo ob tej težki uri svoja sočustva. S črno tančico ogrnjen se prikaže prestolonaslednica vdova Štefanija, hčeri umrle cesarice Gizela in Marija Valerija, za temi zastopniki tujih vladarjev, potem pa nadvojvode Ludovik Viktor, Fran Salvator, Jožef Avgustin, bavarska princa Leopold in Jurij in vsi člani cesarske hiše.

Vseh oči so bile uprte v cesarja. Pokonci je stopal vladar na strani nemškega cesarja k molilni klopici, ki je bila pripremljena zanj na levi strani oltarja. Zraven je bila postavljena črno prevlečena klop, kamor so poklekili po vrsti: nemški cesar Viljem, princ Leopold Bavarski, saksonski kralj Albert, rumunski kralj Karol, srbski kralj Aleksander, ruski veliki knez Aleksij, prestolonaslednik italijanski in dedni princ Danilo črnogorski. Za cesarjem je klečala vdova Štefanija in obe hčeri pokojne cesarice. Na prednji levi strani oltarjevi so klečali bratje cesaričini, nadvojvode in poslaniki tujih knezov. Nasproti cesarju je klečal papežev nuncij Taliani.

Nepremično je zrl cesar proti cerkvenim vratom, vsi drugi so sledili njegovemu pogledu. Zvonovi so umolknil. Začuje se zunaj kratke zapovedovalne klice in takoj nato zamolklo bobnenje. V široko odprtih durih se prikaže obredni ravnatelj, za njim osem plemenitaskih dečkov z gorečimi svečami. Težko odmevajo koraki straže, ki spremlja krsto k oltarju. Od ženskih klopij sem se začuje tiho ihtenje, in moške si zakrivajo glave v žalosti. Nemo pozdravijo tuji vladarji in cesar Fran Jožef mrtvo vladarico in soprogo z globokim priklonom.

Pevci zapojó Libera. Najvišji dvornik pristopi k cesarju, se mu globoko prikloni in pove, da je prišel zadnji, najtežji trenotek. Nosilci vzdignejo krsto, za njo koraka vladar s svojimi zeti in najbližjimi moškimi sorodniki. Vladarji se priklonijo, ko neso krsto mimo njih. Nastopil je dolg, tesen

odmor, ko so polagali krsto v podzemsko rakev. Naposled se prikaže iz hodnika, ki vodi k rakvi, cesar, stopi k nemškemu vladarju, se mu prikloni ter mu dá z roko znamenje k odhodu. Kakor sta prišla, tako sta odšla iz cerkve oba vladarja. Pri vratih je stopil cesar na stran, da je nemški vladar stopil naprej.

Nekdo, ki je bil v kapucinski cerkvi pri blagoslovljenju pričujoč, pripoveduje: Cesar se je dolgo obvladoval, le spodaj na rakvi se ni mogel. Zgrudil se je na molilno klopico in nepopisna bolest je siloma prišla na dan. Tok solzá se je udril iz njegovih oči. Začel je glasno plakati, in drugi so jokali s cesarjem, da se je človeku trgalo srce. Težko se je ločil vladar od krste, ki je skrivala plemenito cesarico. Vzdignil se je z molilne klopice in poljubil krsto...

Ko sta Fran Jožef in nemški cesar zapuščala cerkev, sta se globoko priklonila kardinalu.

Kmalu se je izpraznila prostorna cerkev.

Vencev se je nabralo iz različnih strani, od vladarjev, visokih dostojanstvenikov, dežel, občin in zasebnih, toliko, da je moralo okoli sto voz samo vence voziti mej drugo in tretjo uro popoldne z dvornega gradu v kapucinsko cerkev.

Službe božje za pokojno cesarico se vrše po celi Evropi: v Nemčiji, na Ruskem, Francoskem, Angleškem, Italijanskem, v Srbiji, Bolgariji itd., celo v Afriki (v Algiru in Tunisu) žalujejo in molijo za nesrečno avstrijsko cesarico.

Včeraj zjutraj ob polu sedmi uri so se pričele božje službe za dušni pokoj umrle cesarice. Prvo sv. daritev je opravil mil. knezoškof Napotnik iz Maribora, ob 7. uri sta maševala olomuški knezonadškof dr. Kohn in budjeveški škof Riha, ob 8. uri poleg drugih dvorni kaplan, prelat in kanonik dr. Kulavice, mej mrtvaškim opravilom, ki je je izvršil dvorni župnik prelat Mayer, sta brala sv. maši kardinal knezprimas dr. Vaszary in ljubljanski knezoškof mil. dr. Jeglič.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. septembra.

Državni zbor snide se, kot že znano, prihodnji ponedeljek. Prva otvoritvena seja posvečena bo najbrže samo skupnemu izrazu žalosti nad prebitko izgubo, ki je zadela vladarja in vso monarhijo, in se bo toraj še le v drugi ali tretji seji volilo novo zbornično predsedstvo. Razne stranke poslanske zbornice se ta teden posvetujejo o taktiki, ki naj jo zavzemajo napram vladi in ostalim državnozborskim strankam. Klub nemških levičarjev ima svoje posvetovanje prihodnjo nedeljo, načelniki klubov leve se pa snidejo k posvetovanju že prihodnji petek. Bolj nego vse drugo pa zanima sedaj zadnji poskus ministra predsednika grofa Thuna, kako bi pridobil na svojo stran nezadovoljne nemške elemente, ob enem pa ne odbil od sebe mladočeskega kluba. Za današnji dan je povabil grof Thun na Dunaj načelnike desničarskih klubov. Jugoslovane, recte slovansko-krščansko narodno zvezo zastopa — iz katerega vzroka, ni znano — podpredsednik poslanske zbornice dr. Ferjančič. Pri današnjem razgovoru gre se v prvi vrsti zato, ali in na kak način naj se znova prične s spravno akcijo. Večina desničarskih zastopnikov želi sprave. Le Mladočehi so še, kakor poroča dunajska »Reichswehr«, proti temu, vendar se v političnih krogih preložitve mladočeskega strankarskega shoda tolmači tako da se je v krogu mladočeskih poslancev zadnje dni nekoliko omililo veliko nasprotje proti nameravani spravi akciji. Danes se bo sklepalo samo načelno. Konečni sklep je pridržan izvrševalnemu odboru desnice, ki se snide mogoče že jutri ker biva velika večina njega članov že na Dunaju. Ako se izvrševalni odbor desnice zjedini glede oblike spravne akcije, predloži se cela zadeva v konečno odobrenje še parlamentarni komisiji desnice in še le potem se bodo pričela pogajanja z levičarji. Tako imenovani dunajski list. Kakor se vidi, prezrli so merodajni krogi v tem slučaju popolnoma našo državnozborsko delegacijo. Odkar je bilo zaključeno zadnje parlamentarno zasedanje, se živa duša ne zmeni za mnenje slovenskih in hrvatskih zastopnikov in le posl. dr. Ferjančič je v zadnjem trenutku, ko je vsa zadeva tako rekoč že rešena, povabljen k zadnjemu posvetovanju. Ali morda namerava grof Thun doseči spravo s pomočjo od

vlade odvisnih elementov? To bi končno seveda ne bilo težko, toda pravilno in pravično se nam pa nikakor ne zdi.

Revizija Dreyfusove afere je sklenjena stvar. Kar je bilo v sedanjih razmerah na francoskem pričakovati, se je zgodilo, ministerski svet je z vsemi proti jednemu glasu sklenil, da se uvede nova preiskava v Dreyfusovi zadevi. O sobotnem posvetovanju ministerskega sveta izdali so naslednje oficijelno poročilo: Pravosodni minister Sarrien je pojasnil vse, kar si je nabral povodom dolgotrajnega raziskavanja po Dreyfusovih aktih. Ob enem pa je Sarrien tudi omenil, da po paragrafu 444 kazensko pravnega reda treba poprej vedeti mnenje posebne komisije, predno se sklene nova revizija Dreyfusove afere. Vsled tega se je posvetovanje pretrgalo in nadaljevalo popoldne. Pri tem posvetovanju se je sklenilo, kar je hotel ministerski predsednik Brisson in njegovi lakaji, vojni minister Zurlinden in baje tudi minister za javna dela Tillaye sta pa vložila ostavko ter ostavila posvetovanje še pred koncem. Vojni minister je doposlal ministru predsedniku takoj potem sledeče pismo: Čast mi je prositi vas, da sprejmete mojo ostavko kot vojni minister. Temeljito proučevanje vseh aktov, ki se nanašajo na Dreyfusovo afero, me je preveč prepričalo o krivdi Dreyfusovi, nego da bi mogel kot vojni minister vsprejeti kako drugačo rešitev te zadeve kot popolno odobritev že izrečene razsodbe. — Vojni portfelj ponudi Brisson najpreje generalu Lebrunu ali Freycinetu, za slučaj pa, da oba odklonita to ponudbo, prevzame začasno ta portfelj sam ministerski predsednik. Sprogi Dreyfusovi je ministerski svet dovolil, da sme sporočiti Dreyfusu najnovejši sklep. V Izraelu vlada kajpada nepopisna radost, ker se nadjajo, da bodo pri zopetni reviziji znova lahko sleparili in podkupovali. Velika večina francoskega naroda, pišejo židovski listi, je z veseljem vsprejela najnoveji sklep ministerstva Brissonovega, ker pričakuje končne povoljne rešitve zamotanega vprašanja. Povoljna, to je taka rešitev, kakoršno želé Dreyfusovi pristaši, odvisna je seveda od tega, kaki možje, kaki značaji bodo sedeli v preiskovalni komisiji. Predsednik Faure se bojda ni vmešaval v zadevo.

Na Kreti, posebno v mestu Kandiji, imajo sedaj besedo skoro izključno le Angleži, katerih se pa sultan neki najbolj boji. Minule dni so vjeli angleški vojaki do 50 provzročiteljev ondotnih nemirov, katere hoče angleški admiral Noel takoj obsoditi. Dschevad-paša je pri angleškem konzulu osebno prosil odloga, dokler vladi ne dojde odgovor na sultanov predlog glede mešanega sodnega dvora. Iz Kandije so odplule na željo Angležev vse francoske, italijanske in ruske ladije ter čete, toraj se bo zadeva glede dogodkov v Kandiji razrešila samo mej Angleži in Turki.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. septembra.

(Slovesno črno mašo) za pokojno cesarico Elizabeto je daroval danes v stolnici presvetli knez in škof dr. Anton Jeglič. Službe božje so se vdeležili načelniki civilnih in vojaških oblastev polnoštevilno.

(Pogajanja večine?) Prošli teden poročal je »Slovenski Narod«, da se pogajanja mej vlado in strankami večine prično dne 19. t. m. in da se bode teh pogajanj udeležil tudi poslanec dr. Ferjančič. Ker drug slovensk poslanec ni bil naveden in ker smo pozitivno vedeli, da je vest v tej obliki neresnična, smatrali smo zgorajšnjo vest kot navaden reklam-manever »Narodovega« dunajskega žurnalista, žida Penžeka. Toraj tudi nismo uvideli potrebe, baviti se s to notico. — Posebna izdaja »Naroda« od včerajšnjega dne pa ima z Dunaja to-le telefonično poročilo: »Jutri dopoldne imeli bodo zaupniki desničarskih strank: dr. pl. Fuchs, dr. Ebenhoch, baron Dipauli, dr. Ferjančič, vitez Jaworski, grof Dzieduszycki, vitez Bilinski, dr. Stransky, dr. Pacak in plem. Lupul važno posvetovanje o političnem položaju.« — In večerni list »Neue Freie Presse« od sobote poroča: »Am 19. d. beginnen die Verhandlungen der Parteiführer der Rechten mit dem Minister-Präsidenten Grafen Thun. Die Slovenen haben, wie der »Slov. Narod« meldet, zu denselben den Abgeordneten Ferjančič delegiert.« — Vir »Sloven-

skega Naroda« in »Neue Freie Presse« je eden in tisti, namreč žida Penžeka; ta človek je namreč zelo mnogostransk; on je korespondent čeških »Narodnih Listov« in »Slov. Naroda«, poleg tega pa še poročevalec »Neue Freie Presse« in drugih židovskih listov dunajskih. Namen »Narodovega« poročila, delati v gotovi smeri reklamo, je toraj jasen. Toda to nas nič ne briga. Mi konstatujemo le, da ni nihče, in zlasti ne »Slovanska krščansko-narodna zveza«, delegiral poslanca dr. Ferjančiča k pogajanjem bodisi z zbornico, bodisi z vlado. Izmej slovenskih poslancev je jedini vodja Povše, kot načelnik »Slovanske krščansko-narodne zveze« legitimovan, bodisi le v imenu Slovencev ali pa v imenu celega kluba, pogajati se z večino ali pa z vlado. Vodja Povše pa ni dobil do danes nikakega vabila h kakemu posvetovanju ali pogajanju. Iz tega sledi, da je od »Naroda« signalizirani današnji posvet le privaten razgovor članov parlamentarne komisije desnice, ki slučajno ravno sedaj bivajo na Dunaju. Kajti ne moremo si misliti, da bi desnica ali pa vlada učinila tako breztaktnost, da bi k pogajanjem ne vabila legitimiranega zastopnika »Slovanske krščansko-narodne zveze«, katerega si je klub sam izbral. Če bi se pa ta breztaktnost vendar-le zgodila bila, potem utegneta vlada in desnica nositi neljube konsekvence!

(Elizabetni red.) Cesar je v spomin na pokojno cesarico vstanovil nov red z imenom Elizabetni red, namenjen za ženstvo. Odlikovane s tem redom dobe svetinjo z naslovom Elizabetna svetinja. Prva to odlikovanje dobi grofica Sztaray, ki je spremljala cesarico v Genfu.

(Slovenska šola v Gorici.) »Slavni« municipij goriški je slednjič moral ustanoviti šolo za slovenske otroke. Prevzeti je moral dosedanje »Slogino« šolo v ulici Barzelini. Vpisalo se je že nad 500 slovenskih otrok. Tako je slednjič vsa zadeva srečno dokončana, ter so Slovenci zadobili zopet drobtinico svojih pravic! Natančneje poročilo sledi.

(Slovenski deželni poslanci goriški) so sklenili pri posvetovanju, katero so imeli v soboto, da se udeležijo seje deželnega zbora, v kateri se izrazi sožalje ob smrti presvitile cesarice, in one, v kateri se bo sklepala adresa na cesarja povodom petdesetletnice; a v ostalem da se bodo držali stališča, katero so zavzemali po zimi.

(Žalovanje v Gorici) povodom žalostne smrti presvitile cesarice je bilo vseobče. Mesto, odeto v črnino, napravilo je globok vtis na gledalca. Ob času pogreba so bile vse cerkve polne pobožnega občinstva, ki je molilo za pokojno vladarico.

(Spominsko knjižico o cesaričini smrti) je izdala tiskarna Dolenc v Trstu. Knjižica obsega životopis cesaričin s sliko, opis smrti in pogrebne svečanosti. — Dobiva se v Ljubljani v Katoliški Bukvarni ter pri knjigotržcih Bonaču, Schwentnerju in Fischerju po 10 kr. izvod.

(Iz Celovca), dne 17. septembra. Nenadna, grozovita smrt ljubljene cesarice Elizabete napravila je tu vsaj pri še dobromislečnih globok utis! Mestni zbor zbral se je v ponedeljek dne 12. t. m. v izvanredni seji. Župan Neuner spominjal se je cesarice v daljšem govoru, mestni odbor pa ga je pooblastil, naj sporoči na pristojnem mestu sožalje našega stolnega mesta. — Mil. g. knezoškof dr. Jožef Kahn spominjal se je prežalostnega dogodka v posebnem prirčnem pismu do duhovščine. Škof zaukazuje, da se mora danes, v soboto, zvoniti od 4. do 1/2.5. ure popoldne po vseh farnih cerkvah z vsemi zvonovi. Po naredbi gg. župnijskih predstojnikov se mora po farnih cerkvah opraviti pred izpostavljenim Najsvetejšim molitvena ura, da mili Bog podeli toliko izkušenemu cesarju Francu Jožefu moč in vstrajnost v teh težkih dneh. Za pokojno cesarico se mora opraviti slovesna sv. maša-zadušnica, h kateri je povabiti razne urade. Ljudstvo se naj opominja, da moli za dušni pokoj umorjene vladarice. — V celovski stolnici služi mil. g. knezoškof slovesno pontifikalno sv. mašo-zadušnico v torek dne 20. t. m. — Omenim naj, da se je znano mišljenje Celovčanov pokazalo tudi v teh dneh. Dočim bodo po drugih mestih takoj vseskozi razobesili črne zastave, videl si jih v Celovcu sprva jako malo na zasebnih hišah marveč

samo na javnih poslopih. Na hišah Mohorjeve družbe so se črne zastave takoj razobesile! — Sedaj je več zastav po mestu. Celovčani so se morali še-le pomisljati, predno so razobesili zastave! Kedar gré za kako bismark- ali sūdmarkovanje, takrat gre hitreje. So vedno isti, ti naši — vele-nemški Celovčani!

(Roparski umor v Podgori pri Gorici.) V torek popoldne so našli ob železniškem mostu 21 letnega Maksa Frischkovitza, uradnika v Podgorski papirnici. Nepoznani lopov preparamu je trebuh ter pobral vse, kar je imel pri sebi. Odrezal mu je tudi prst, da mu je mogel sneti prstan. Morilca so baje že dobili. Debela raca pa je bila, kar so listi poročali, da so ga umorili Italijani.

(Jubilejski dijaški koledar.) Že prejšnja leta, je izdajal A. Zagorjan dijaške koledarje, toda najbrže z nevspehom, ker zadnja štiri leta dijaški koledar ni več izdajal. Letos se je tega podjetja zopet poprijel tukajšnji trgovec Jos. Petrič in izdal jubilejski dijaški koledar. Na prvi strani ga diči lepa cesarjeva podoba. Poleg koledarja so še druge običajne koledarske pritikline. V drugem delu dobi dijak popolen seznamek in razlago o avstrijskih visokih in srednjih šolah in sosebne rubrike za potrebne svoje zapiske. Kar bo pa najbolj vzradostilo vsakega dijaka, gimnazijca in realca. je »odlomek iz matematike«. Navedene so vse tiste brezštevilne »formule«, ki delajo marsikomu toliko preglavce. Doslej so se dijaki v ta namen posluževali raznih »Hilfsbücher«, sedaj imajo vse to v svojem koledarju, tako lepo urejeno in razdeljeno, kakor si more le kdo želeti. Brezdvomno bodo segli dijaki letos z nekoliko večjo vnemo po svojem koledarju, kakor prejšnja leta. Cena mu je 60 kr. Pripomnimo naj še, da ga je uredil Ivan Varl.

(V Ovčji vasi) na Koroškem (kanalska dolina) pogorelo je po noči od 16. do 17. t. m. 40 hiš s cerkvijo. Beda je velika, uzrok požaru neznan.

(Prekanjen tat) poskušal je v noči od sobote na nedeljo svojo srečo pri veletrgovcu Perdanu. Neki Črne priplazil se je namreč čez zid na Perdanovo dvorišče ter pri tem za vse slučaje prerezal vse žice hišnega telefona. Vender pa je moral provzročiti pri tem delu nekoliko šuma, kajti trije hlapci so bili kmalu na nogah ter dostojno vsprejeli nočnega gosta. Dva staga prijala, tretji pa je hotel obvestiti gospoda, toda tat se jima v trenutku iztrga iz rok ter z besedami: »Saj grem lahko sam k njemu«, zbeži po stopnicah v podstrešje in potem na streho. Za dimnikom hiše »Katol. Tiskarne« si je nekoliko odpočil, potem pa jo je popihal po strehah naslednjih dveh hiš in skočil raz zid pri Škrjančevi gostilni. Prijeli so ga šele zjutraj. Ta uzmovič je policijskim organom dobro znana oseba in je bil že večkrat v »luknji«. Pri zaslišanju je kot po navadi vselej izjavil, da je šel vasovat.

(V Budimpešti) posebno cvete razprodaja ne-nravnih knjig. Posebno sedaj, ko se začenjajo šole, so plemeniti mažarski literati in prodajalci preplavili književni trg z gnojem razne vrste. Poslanec Mocsy (ljudske stranke) bo interpeloval in pozval vlado, da naj vse stori, da očedi ta Avgijev hlev.

(Slika svete družine.) Papež Leon XIII. je razpisal nagrado 10.000 lir za najboljšo sliko svete družine. V turinski razstavi za krščansko umetnost so razstavljene vse doposlane slike. Doslej sodijo, da je najboljša slika Jurija Soldatića, sina istoimenskega dalmatinskega slikarja, ki je star še le 25 let. Častno za južne Slované!

(Mojesterski tečaji za stavbene ključarje.) Po naročilu c. kr. trgovinskega ministerstva priredi c. kr. tehnološki obrtni muzej na Dunaji mojsterske tečaje za stavbene ključarje. V teh tečajih se bode poučevalo v strokovnem risanju, o delu v delavnicah, o tehnologiji, o orodjih, strojih in motorjih, obrtni higijeni in odvrnitvi nezgod, o obrtnem knjigovodstvu in računstvu. Tečaji trajajo po 8 tednov in bodo štirikrat v letu. Za sprejem v tečaj imajo pravico prositi stavbeni ključarski mojstri in pomočniki, če jih priporoči županstvo, zadruga ali kako strokovno društvo. Prednost imajo oni, ki zamorejo dokazati strokovno izurjenost, dalje mojstri pred pomočniki in med poslednjimi zopet taki, ki nameravajo v kratkem svoj obrt samostojno izvrševati. Slednjič se more ozirati le na take prositelje, ki so dosegli že starost 24 let in niso prekoračili 45 leta in

so že vojaščine prosti. Ker se pouk vrši le v nemškem jeziku, je potrebno, da so obiskovalci tečajev saj v toliko zmožni nemščine, da morejo slediti predavanju. Prošnje za vsprejem v tečaj je vložiti na ravnateljstvo c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja (Dunaj IX/2, Währingerstrasse 59). Vsaka prošnja ima obsegati: starost prositeljevo, koliko časa je že mojster oziroma pomočnik, v katero trgovsko in obrtniško zbornico je pristojen, in naznaniti je tudi najbližjo železniško postajo, če v stanovanščini prositeljevem ni železniške postaje. Prositelj mora navesti tudi, koliko je že izurjen v strokovnem risanju in kje si je to znanje pridobil. Učnina znaša 40 gld. in vpisnina 2 gld. Manj premožnim se omogoči obisk z oprostitvijo učnine in s podelitvijo ustanov. Prošnje za oproščenje učnine je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja. Prošnje za ustanove je pa nasloviti na c. kr. trgovsko ministerstvo, a je iste vložiti pri omenjenem ravnateljstvu in se jim mora poleg gori omenjenega priporočila priložiti še ubožno spričevalo in domovinski list. Mojstri naj prilože obrtni list; vojaške prehodnice in delavske knjižice naj se ne prilagajo. Ustanove znašajo za obiskovalce stanujoče na Dunaju po 80 gld. za mojstre in po 70 gld. za pomočnike; za vnanje obiskovalce po 120 gold. za mojstre in po 95 gold. za pomočnike; razun tega se vnanjim štipendistom povrne vožnja v III. razredu osebnega vlaka na Dunaj in nazaj. Vpisnino mora vsak obiskovalec plačati. Komur se dovoli ustanova, ta je ob enem oproščen tudi učnine. — Prošnje na ravnateljstvo c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja so kolka proste. Tudi prošnje na c. kr. trgovsko ministerstvo so kolka proste, če jim je priloženo ubožno spričevalo. Prošnje za vsprejem v jednega teh tečajev se vložijo lahko vsak čas. Želja glede uvrstitve v določeni tečaj se bode po možnosti upoštevala. V jeden tečaj se pa more sprejeti le 12 obiskovalcev. Letos se otvori morda 24. oktobra še jeden tečaj. Razglasilo o teh ključarniških tečajih je vsakemu na ogled tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Kako se v Trstu poitalijančje.) Kakor se nam poroča, imajo tržaški iredentovski učitelji neko posebno taktiko pri poitalijančenju slovenskih otrok. V tem pogledu se posebno odlikuje nek šolski voditelj, čegar ime priobčimo pri prvi priliki. Lansko leto so slovenski stariši, zapeljani po zvijači ravno tega voditelja, vpisavali svoje otroke na italijanski oddelek neke okoličanske šole. Letos so hoteli stariši popraviti to svojo napako, a dotični voditelj jim je zagrozil, da po p o s t a v i (!) tega storiti ne smejo in da morajo otroke pustiti, kamor so jih vpisali. Na tak način se hoče nevede ljudi prisiliti, da potujčijo svoj zarod. K sreči je ljudi, ki pouče ljudstvo, da se nimajo strašiti komedijaških groženj kakega italijanskega po sili »profesorja« ter da mu vrnejo klin s klinom.

(Italijani v pravi podobi.) Ni zastoj svaril laški poslanik Nigri Slovencev, sploh avstrijske vlade pred zlobo Italijanov, ob priliki izrazov srda proti laškemu morilcu — skoro bi se bila te dni pri Trstu pokazala ta zloba v vsej svoji peklenski obliki. Kar hkrati se je raznesla v petek po Trstu vest, da je trojica Italijanov hotela zastrupiti vodovod v Nabrežini ter da so že kopali pri ceveh. Zaprli so to trojico in našli pri njih steklenico cijankalija. — V sredo proti večeru pa je prišlo kaci šest elegantnih Lahov k vodovodu na Greti in zahtevalo od paznika ključ. Le-ta pa je jel kričati po policiji in lahoni so naglo odnesli pete.

(Tržaška iredenta v zadregi.) Kakor že omenjeno, so bile minolo sredo in četrtek velike demonstracije proti Italijanom v Nabrežini, v Sv. Križu in v Devinu. Oni pa, ki so Italijane podili iz teh krajev, niso bili morda sami Slovenci, marveč velika večina — Furlani. O tem dejstvu molči žid z lesnega trga, ker bi moral označiti za »barbare« tudi one, katere pri družih prilikah povzdiguje v nebesa in jih pritiska na svoje srce. Furlani so dobri patrijotje in da so boljši kakor so tržaški iredentovci dozda mislili, se je pokazalo ob tej priliki. Zato je zdaj velika zadrega v taboru »Lega nazionale«. Vsaka sila do vremena!

(Katoliški shed) se pripravlja v Berlinu za l. 1900.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

X. Zbornični tajnik poroča o vprašanji, če F. K., ki vsled obrtnega lista mestnega sveta v Gradcu posluje kot delovodja podružnice Eichwald tovarniške tvrdke Meissnerjeva tovarna za peči in porcelan, sme montirati in postavljati peči, ognjišča i. dr. in če ne spada temveč to delo v obseg rokodelskega lončarskega obrta, posebno ker se obrtna zglasitev imenovane podružnice glasi le na trgovino s tovarniškimi izdelki. Če bi imenovana tvrdka imela le jedno zalogo zglazeno, bi bil po mnenji odsekovem poslovdja brezdvomno opravičen, po pečarjih postavljati peči itd. Ker pa se obrtni list glasi na obrat prostega obrta trgovine z izdelki podružnice Eichwald Meissnerjeve tovarne za peči in porcelan, je brezdvomno, da se s tem na izvrševanje rokodelskega obrta ni mislilo in ne misliti moglo. To je tudi F. K. natančno znano, ker bi bil sicer težko izročil postavljanje peči opravičenemu pečarju. Odsek se toraj mora v tem smislu izreči, da v predležečem slučaju F. K. ni bil opravičen pečij, ognjišč i. dr. montirati in postaviti in da to delo brezdvomno spada v obseg rokodelskega pečarskega obrta; zaradi tega nasvetuje tudi: Zbornica naj se v smislu tega poročila izreče na c. kr. deželno vlado. — Predlog se sprejme.

XI. Zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča, da namerava mestna občina Metliška v smislu določil zakona z dne 19. junija 1866, drž. zak. št. 85 ustanoviti v Metliki javno tehtnico, ker je ta z ozirom na letne in živinske semnje zelo potrebna. Ker ima po tem zakonu za dovolitev take naprave občina prvo pravico in ker krajevne razmere govore za ustanovitev in je odsek moral priznati, da je zelo želeli, da se ustanovi tudi v Metliki javna tehtnica, smatra tudi za svojo dolžnost, da priporoča njeno ustanovitev. Glede predloženega tarifa za tehtnico mora pa odsek že sedaj pripomniti, četudi bo zbornica v smislu § 15. omenjenega zakona na poziv c. kr. deželne vlade imela svoje mnenje izreči, da se ji ta ne zdi primeren. Če bo namreč za blago od 10 do 100 kg. plačati 6 kr., bi bilo za tehtanje voza, na katerem je naloženega 20 meterskih stotov blaga, plačati 1 gl. 20 kr. Jednako bi bil tarif za težko govejo živino ali prašiče previsok. Odsek je torej v interesu stvari mnenja, da naj bi se občinsko predstojništvo že zdaj opozorilo na to. Poročevalec predlaga torej po obširni utemeljitvi v imenu odseka: Zbornica naj se v smislu tega poročila izreče na c. kr. okrajno glavarstvo v Črnomlju. — Predlog se sprejme.

XII. Zbornični svetnik Josip Kušar poroča o prošnji Franc Oblaka, hišnega posestnika v Ljubljani, Tržaška cesta št. 26 za dovolitev ustanovitve javne tehtnice pri njegovi hiši. Prositelj je predložil tudi tarif, o katerem se bo pa zbornica v smislu § 15. zakona z dne 19. junija 1866, drž. zakona št. 85 imela še le na poziv c. kr. deželne vlade izreči, če bo temu obrtna oblast dovolila ustanovitev tehtnice. Zbornica se je o dveh podobnih prošnjah v tem letu izrekla, da so krajevne razmere za ustanovitev javne tehtnice na Tržaški cesti in ker se od tedaj razmere niso premenile, mora odsek v predležečem slučaju isto stališče zastopati in predlaga torej:

Čestita zbornica naj mestnemu magistratu v smislu določil zakona z dne 19. junija 1866, drž. zak. št. 85 priporoča ustanovitev javne tehtnice na Tržaški cesti. — Predlog se vsprejme.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Trnovem imela je v mesecu avgustu:

prejemkov	gld. 4.784-40
in izdatkov	„ 941-14

toraj denarnega prometa	gld. 5.725-54
Hranilnih vlog se je vložilo gld. 157.— vzdignilo pa gld. 360-44 in je stanje koncem avgusta gld. 60.591-68.	

Posojil se je dalo gld. 500.—, vrnilo pa gld. 142.— in je stanje gld. 96.012-38.

Članov ima posojilnica 469.

Hranilnica in posojilnica v Polhovem Gradcu imela je v mesecu avgustu:

prejemkov	gld. 1.636-27
in izdatkov	„ 1.482-05

torej denarnega prometa	gld. 3.118-32
-----------------------------------	---------------

Hranilnih vlog se je v tem času vložilo gld. 725-11, vzdignilo pa gld. 372.— in je stanje gld. 29.957.—.

Posojil se je dalo gld. 10.—, vrnilo pa gld. 750.— in je stanje gld. 7.997-79.

Naloženega denarja ima posojilnica gld. 23.141-53.

Članov ima posojilnica 88.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 19. septembra. Danes se je vršil ministerski svet pod predsedstvom cesarjevim.

Dunaj, 19. septembra. Danes popoldne je bilo posvetovanje mej voditelji desnice in mej grofom Thunom. — Posvetovanja so se vdeležili načelniki klubov desnice in predsedstvo državne zbornice.

Dunaj, 19. septembra. Včeraj so ljudje trumoma vrel v kapucinsko cerkev, ker so mislili, da jim bo dovoljen vstop v cerkev. Vstop pa je bil le dovoljen nekaterim odposlanstvom, ki so položili vence na rakev, mej drugimi je bilo tudi odposlanstvo ruskih oficirjev.

Dunaj, 18. sept. Vse novice o nameravanem napadu na italijanskega prestolonaslednika, potujočega na Dunaj, so neosnovane.

Trst, 18. sept. Izgredov, katerih so se za včeraj bali v Trstu in katere bi bili radi vprizorili iredentovci, ni bilo nobenih. Sklicano vojaštvo ni imelo nobenega posla. Slovenci so pokazali mirno kri in zdrav razum. Vse mesto je bilo v črnih zastavah. Po cerkvah so se vršile ob času pogreba cerkvene sožalne slavnosti. —

Meran, 19. septembra. V neki tukajšnji restavraciji so prijeli Pijemonteza Sardonija. Izjavil je, da je anarhist in da odobrava nečloveško dejanje Lucchenijevo. Ob enem z njim so prijeli neko žensko, rojeno v Meranu, ki je poveljevala Lucchenija kot mučenika in se je surovo izražala o njegovem zločinu.

Budimpešta, 19. septembra. V Brezovi so zaprli anarhista, ki je s cerkvenega zvonika strgal črno zastavo. Pred sodiščem je izjavil, da se kot anarhist ni smel vdeležiti žalovanja po cesarici.

Rim, 19. septembra. Državni tajnik papežev kardinal Rampolla je naznanil ruskemu zunanjemu ministru grofu Muravjevu, da se rimska stolica vdeleži mirovne konference po posebnem odposlancu.

Rim, 19. septembra. Listi poročajo, da je vlada poslala poslaniku v Petrogradu oficijelen odgovor na razoroževalni predlog ruskega carja. Odgovor je identičen onima avstrijske in nemške vlade.

Madrid, 19. septembra. Silvela objavlja v konservativnem »Temps« članek, v katerem izjavlja, da se mora konserv. stranka ojačiti ter bo skušala pripomoči do take rešitve krize, ki bo ugodna za krono.

Pariz, 18. sept. Ministerski svet je sklenil revizijo Dreyfusove afere. Vojni minister Zurlinden, ki je bil proti reviziji, je odstopil. Predsednik Faure ne bo izvajal iz tega sklepa nobenih posledic.

Pariz, 19. septembra. »Echo de Pariz« naznanja, da se Zola povrne 3. oktobra.

Pariz, 19. septembra. Poveljnik prve divizije, general Handine, je imenovan vojnim ministrom in senator Godin ministrom za javna dela.

London, 19. septembra. Esterhazy, ki tukaj biva, pravi, da je v Dreyfusovi aferi žrtva slepe pokorščine nasproti višjim ter da je izmed 1000 dokumentov v tej zadevi 600 ponarejenih.

London, 19. sept. »Standard« poroča iz Kandije, da je admiral Noel zahteval razoroženje vseh mohamedancev v teku treh dni, obljubil pa je, da hoče skrbeti za njih varnost.

Umrli so:

17. septembra. Leopold Verhovnik, delavca sin, 3 dni, Emonska cesta 10, črevesni katar.

V bolnišnici:

16. septembra. Andrej Meglič, gostac, 69 let, srčna hiba.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah
17	9 zvečer	743.3	12.4	sr. svzh.	jasno	
18	7. zjutraj	743.0	7.1	sl. svzh.	megla	0.0
	2. popol.	740.4	20.1	sr. svzh.	jasno	
18	9. zvečer	739.8	12.3	sr. svzh.	jasno	
19	7. zjutraj	738.4	6.2	sl. svzh.	jasno	0.0
	2. popol.	736.6	22.3	sr. svzh.	"	

Srednja temperatura sobote 14.5°, za 0.1° pod normalom.
Srednja temperatura nedelje 13.2°, za 1.3° pod normalom.

Zaradi odpotovanja prodá se

hiša

pod ugodnimi pogoji, v kateri se nahaja stro-
jarska in špecerijska obrt na glavni cesti, uro od
Ljubljane. Tudi je zraven pod, hlev in nekaj
zemljišča.

652 3-2

Več se izve pri upravnistvu »Slovenca«.

Gostilna

se daje v najem

oziroma na račun, na deželi jedno uro od
Ljubljane pri veliki tovarni, v novi hiši z
lepimi prostori, vrtom in ledenico. 656 3-1

Več o tem pové upravništvo »Slovenca«.

Usojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da prevzemam
in izvršujem točne naročila na 294 37-23

kavo, čaj, olje, riž, makarone, delikatese,
sadje, ribe, vina itd.

Pošiljave v omotih po 5 kg. oddajam po pošti, one
od 30 kg. naprej pa po železnici s povzetjem.
Take pošiljave se izplačajo vsakomur, posebno p. n.
gg. krčmarjem, družinam in onim, ki rabijo za dom različne
jestvine ali želé o raznih prilikah nabaviti si specialitete,
katerih se na deželi ne dobi, ali pa le zelo drago, n. pr.
morske ribe in rake, sveže sadje, fino olje itd.

Glavni moj namen je razpošiljati dobro blago
in po nizki ceni.

Cenike dopuščem radovoljno in brezplačno. Za p. n.
gg. trgovce imam poseben cenik in morem dajati blagó po
tako nizkih cenah, da se ne bojim konkurence.

Tudi sprejemam zastopstva in vsakojaka posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem

Ernest Pegan v Trstu,
ulica S. Francesco št. 6.

Organist

dobi službo s 1. dném oktobra t. l. v Planini
pri Rakeku na Notranjskem. Prosto stanovanje in
plača v denarju. Samci, rokodelci — prednost.
Oglasila s spričevalom orgljarske sole in poprejšnjih
službodajalcev sprejemlje:

648 2-2

J. Podboj,
župnik.

Vožnje karte
in
tovorni listi

AMERIKO.

312 8 Kraljevi belgijski poštni parnik

**Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.**

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani. Marije Terezije cesta šte. 4,
pritičje na levo. 362 25-15

V župniji Špitalič, pošta Motnik, Go-
renjsko, razpisuje se

služba organista in cerkovnika

katera se lahko precej nastopi. — Prosi naj se
pismeno, še boljši ustno pri podpisnem župnij-
skem uradu.

649 3-2

Župnijski urad Špitalič.

Št. 31164.

Razglas.

658 3-1

Dné 4. oktobra letos zvečer ob 6. uri bode v mestni dvorani

javno žrebanje srečk efektne loterije,

katero prirediti je vsled Najvišje odločbe z dné 18. septembra 1897 mestni občini ljub-
ljanski dovoljeno bilo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 15. septembra 1898.

Knjigarna

Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 639 6-5

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširanih in v trdnih šolskih
vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo **zastonj.**

Dunajska borza.

Dné 19. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 35 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 15 »
Avstrijska zlata renta 4%	121 » — »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 » 35 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 40 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	98 » 70 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	903 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	356 » 50 »
London vista	120 » 05 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 82 1/2 »
20 mark	11 » 76 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 53 1/2 »
Italijanski bankovci	44 » 25 »
C. kr. cekini	4 » 68 »

Dné 16. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 » 75 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » 75 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 35 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 » 75 »
Dunavske vravnave srečke 5%	130 » 50 »
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 50 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 40 »
Prijetitetne obveznice državne železnice	— » — »
» » južne železnice 3%	179 » 75 »
» » južne železnice 5%	127 » 35 »
» » dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 75 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 40 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » 25 »
Salmove srečke, 40 gld.	82 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	80 » 20 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	23 » 75 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 » 25 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	432 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	75 » — »
Splošna avstrijska stavbinska družba	110 » — »
Montanska družba avstr. plan.	168 » — »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	169 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Prometeja za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: A. Kalan.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.